

Eenzijdig denken over Turkije

Premier ERDOGAN is te ver gegaan, maar wat is de agenda van de betogers?

- ▶ Westen koos te snel kant tegen moslim Erdogan, die het land net meer vrijheid bracht
- ▶ Spontane betogingen tegen winkelcomplex in park deels gekaapt door politiek
- ▶ Intussen houden de 3.000 christenen in Istanbul zich stilletjes

Lieve WOUTERS

Bij het schrijven van dit artikel is het protest op het Taksimplein in Istanbul nog niet verstomd. Premier Recep Tayyip Erdogan belooft wel eindelijk het gesprek met de betogers aan te gaan. Eerder verzekerde hij hen niet te zullen toegeven aan het protest tegen de bouw van een megalomaan winkelcomplex in een van de weinige parken die de overbelvolkte metropool nog telt.

Waarom toont Erdogan zich zo onbuigzaam? En waar komt het harde verzet vandaan tegen een politicus die toch vooral economische vooruitgang en politieke stabiliteit bracht? Dirk Vermeiren, correspondent in Turkije:

Betogers tegen premier Erdogan in het Gezipark nabij het Taksimplein in Istanbul. © Reporters

„In de westerse pers werd het conflict snel geduid als een democratisch protest tegen de islamistische agenda van de AK-partij van premier Erdogan. Meteen werden vergelijkingen gemaakt met het Tahrirplein in Egypte, onterecht.”

„Het is waar dat de premier de jongste jaren almaar meer

de confrontatie opzoekt en zijn macht doet gelden. Dat zet kwaad bloed. Daartegenover staat dat de seculiere kemalisten, aanhangers van Kemal Atatürk, de stichter van Turkije, minstens even autocratisch zijn ingesteld als hun religieuze tegenpartij en minder verdraagzaam tegenover minderheden.”

„Het verschil is dat onder de kemalisten tot in de jaren 1990 culturele en religieuze vrijheden zo goed als onbestaand waren, de economische toestand belaberd was en het leger geregeld de macht greep. Erdogan bond de macht van het leger in, gaf de Koerden meer autonomie en de arme Anatolische bevolking een

stem. Dat hij de hoofddoek op universiteiten toeliet, duiden de kemalisten als gevaarlijk en islamistisch. Het conflict gaat dus hoofdzakelijk over een machtsstrijd tussen die twee blokken, ook al worden er ook terecht opmerkingen gemaakt over het huidige beleid, dat neoliberal en autocratisch is.”

„Erdogan moet opnieuw een gematigder toon aanslaan en zich niet onaantastbaar wanen”

Ontaardt het conflict of bindt Erdogan uiteindelijk in? „Dat valt moeilijk te voorspellen”, zegt Vermeiren. „Mocht de regering opnieuw een meer gematigde toon aanslaan, dan zou het protest vanzelf snel verstommen.”

Intussen houdt het handvol christenen in Istanbul zich stilletjes. „Dat is nu eenmaal de meest wijze houding voor een kleine minderheid. Toen Erdogan aanstuurde op een conflict met Israël, benadrukten de joden in Turkije ook dat ze allereerst Turk zijn. En de etnische Armeniërs in Turkije zijn niet de luidste roepers op een herdenking van de Armeense genocide in 1915.”

God is terug in Spanje

Godsdienst opnieuw verplichte en volwaardige leerstof

Ilse VAN HALST

Net als Vlaanderen is Spanje druk doende zijn onderwijs te hervormen. Voor de zevende keer in 35 jaar Spaanse democratie. Dat is nodig, verzekert onderwijsminister José Ignacio Wert: „We moeten de kwaliteit van het onderwijs opkrikken, de vroegtijdige uitstroom van jongeren een halt toeroepen en hun doorstroming naar de arbeidsmarkt bevorderen.” Bijna een op de drie leerlingen in Spanje geeft er op zestienjarige leeftijd de brui aan.

Naar alle waarschijnlijkheid keurt het parlement, waar de conservatieve Partido Popular de absolute meerderheid heeft, in juli het wetsvoorstel goed, dat op al 17 mei werd aangenomen door de ministerraad. Dat tot ergernis van de socialisten, vandaag in de oppositiebanken, die de regering-Rajoy ervan beschuldigen de klok terug te draaien en te dansen naar de pijpen van de Spaanse bisschoppen.

In vrije val

Aan de macht tussen 2004 en 2011, maakten de socialisten het godsdienstonderricht facultatief en vervingen het door het verplichte vak opvoeding tot burgerschap. Sindsdien ging het snel achteruit met de belangstelling van jongeren voor het vak godsdienst op school.

De onderwijshervorming in Spanje lokte veel kritiek uit. In mei besloten leerkrachten en opvoeders te staken. © Imagelobe

De nieuwe wet hervormt het onderwijs grondig vanaf september 2014. Het vak godsdienst, voornamelijk katholieke godsdienst, maar ook protestants, moslim- of joods onderwijs, of zijn equivalent worden opnieuw verplicht in het lager en middelbaar onderwijs. Concreet moeten leerlingen kiezen tussen godsdienst – eigenlijk catechese, geen algemene religieuze cultuur – of waardenopvoeding – sociale en culturele waarden in de basisschool en ethische waarden in het middelbaar.

Grote nieuwigheid is dat de leerstof opnieuw wordt geëvalu-

eerd, net als vóór 1990, en dat de punten meetellen om te kunnen overgaan of om een studiebeurs te krijgen. Bovendien worden beide materies als keuzevak aangeboden, zodat je desgewenst beide vakken kunt volgen.

„De lessen godsdienst krijgen eindelijk hun waardigheid terug”, jubelt Jesús María Losada, voorzitter van de vereniging van godsdienstleerkrachten. „Ze worden opnieuw volwaardige leerstof.” Voor een gelijkaardige behandeling van het vak godsdienst moet je al teruggaan tot de wet op de opvoeding uit 1970 onder dictator Franco.

‘Geen vrede zonder hervormingen’

In Colombia voeren rebellen en regering onderhandelingen over het landbezit

Erik DE SMET

De regering van Colombia, een van 's werelds meest gewelddadige landen, en de rebellen van de FARC-EP sloten onlangs een overeenkomst over landhervormingen, een stap naar vrede die door de Colombiaanse bisschoppen zeer werd verwelkomd.

„In Colombia lopen meerdere conflicten door elkaar”, vertelt Moritz Tenthoff. Hij begeleidt voor Broederlijk Delen in de Andesregio in Colombia organisaties bij het verdedigen van grondgebied tegen de economische belangen van een elite. „Het oudste conflict is dat tussen de inheemse bevolking en de Spaanse overheersers, en later de Colombiaanse republiek, over grondgebied. Die oude conflicten blijven brandend actueel.”

Daarnaast ontstonden (en verdwenen) de afgelopen zestig jaar guerrillagroepen als gevolg van de ongelijke landverdeling en het gebrek aan ruimte voor politieke participatie. De belangrijkste is de FARC-EP. „Economische belangen zijn de motor van het huidige conflict”, meent Tenthoff. „Pogingen om de ongelijkheid weg te werken, leidden tot een systematische vervolging van de politieke oppositie

die aanvankelijk als ‘communisch’ werd afgeschilderd en tegenwoordig ‘terroristisch’ heet.”

„Voor velen zijn de onderhandelingen tussen de FARC-EP en de regering een bron van hoop”, weet Tenthoff. „Het gewapende conflict in Colombia afschuiven op de FARC-EP gaat echter voorbij aan de historische ongelijkheid. Als de FARC-EP de wapens neerlegt zonder dat er structurele hervormingen komen, zullen de leefomstandigheden van de overgrote meerderheid van de Colombianen niet verbeteren en evenmin zal het geweld ophouden.”

Olierijke grond

„Paramilitaire structuren zijn jaarlijks verantwoordelijk voor tientallen moorden op en verdwijningen van boerenleiders en vakbondsleden”, besluit Tenthoff. „Vermoedelijk zal na een akkoord de druk toenemen op gemeenschappen die grondstofrijke grond bewonen. Oliewinning en mijnbouw kregen onder de huidige regering een sterke impuls. Door de aanwezigheid van de guerrilla waren veel plekken lange tijd ontoegankelijk voor bedrijven. Dat probeert de huidige regering te veranderen.”